

INTERPELLATION TILL STATSRAÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2023-11-09
Besvaras senast
2023-11-24

Till statsrådet Erik Slottnér (KD)

2023/24:158 Konsumentvägledning i varje kommun

Det ska vara lätt för människor att vara aktiva konsumenter, handla medvetet och bidra till en mer hållbar konsumtion. Alla konsumenter måste ha goda förutsättningar att fatta rätt beslut kring vad de ska köpa och inte köpa, vilka avtal de ska ingå och vilka de ska avstå ifrån.

Sms-lånen ökar, pensionärer luras av telefonförsäljare, nätkasinet gör att lönen tar slut, kriminella skickar ut bluffakturor, spädbarn får utslag av leksaker som beställs från mindre nogräknade länder och vi möts av reklam som vilseleder om produkters miljövänlighet.

Det förebyggande arbetet är viktigt, och konsumentvägledning behöver vara tillgänglig oavsett var i landet man bor. Många konsumentområden präglas av ett överflöd av information snarare än informationsbrist, vilket gör det svårare att vara konsument. Då blir tillgången till kompetent oberoende rådgivning extra viktig.

Dessvärre har många kommuner valt att montera ned sin konsumentvägledning under de senaste åren. Minskningen är tydlig; år 2015 fanns det 270 kommuner som hade konsumentvägledning och år 2022 var det reducerat till 168 kommuner. Den lokala rådgivningen har en viktig funktion, inte minst för utsatta konsumenter (med olika typer av funktionshinder, språksvårigheter med mera), som inte kan ersättas av Konsumentverkets centrala tjänst ”Hallå konsument”.

När budget- och skuldrådgivning (Bus) gjordes obligatorisk i kommunerna visade resultatet snart att det var positivt då fler fick tillgång till hjälp för att kunna genomföra en skuldsanering. Eftersom det är obligatoriskt har alla Sveriges invånare nu tillgång till Bus, även om kvaliteten är varierande. Vad Bus saknar är möjligheten att arbeta förebyggande. Verksamheten kan hjälpa människor som är i skuld, men kan inte förhindra skuldfällor. Det gör däremot den kommunala konsumentvägledningen.

Konsumentvägledarna har möjlighet att vara ute i skolor och prata med elever om sms-lån, vikten av att läsa avtal och vad du behöver tänka på när du ska köpa din första bil eller bostad. Detta förebyggande arbete är något Bus ofta meddelar att de inte hinner med.

Det är inte en slump att kommuner som har både Bus och kommunal konsumentvägledning oftast har verksamheterna vägg i vägg. Det sker en samverkan som ger oerhört positiva effekter för alla som söker hjälp. Kompetensen är komplett och samlad på samma ställe.

Det främsta argumentet mot att göra konsumentvägledningen till en obligatorisk uppgift för kommunerna brukar vara att det skulle bli en dyr investering för staten. Jag kan här påminna om att misslyckade köp av varor och tjänster kostar oss konsumenter 50 miljarder kronor årligen.

Att människor gör dåliga affärer och hamnar i skuldfällor slår även hårt mot samhället som exempelvis kan få betala ut försörjningsstöd

Om vi vill förebygga överskuldsättning, öka incitamenten för hållbar konsumtion och stå på utsatta konsumenters sida mot oseriösa företag finns det bara en väg att gå: Alla konsumenter måste få tillgång till en fungerande konsumentvägledning i sin närhet.

Mot bakgrund av ovanstående vill jag fråga statsrådet Erik Slottnér:

Avser statsrådet och regeringen att vidta åtgärder för att alla konsumenter ska få tillgång till en fungerande konsumentvägledning, och i så fall vilka?

.....

Anna-Belle Strömberg (S)

Överlämnas enligt uppdrag

Lena Lindbäck